

Ondeugeniet (Ron Broekhart)

Mijn moeder was na een aantal jaren, sinds haar komst naar Maassluis in 1945, erg goed in kruiswoordpuzzels geworden. Mede dankzij deze autodidactische methode kon zij als Russin uit de Kaukasus, niet verwarren met het dorpje Russin in Zwitserland, de Nederlandse taal beter leren. Ze ontdekte op deze manier ook alle feiten over Nederland. Ze deed in ieder geval erg haar best om zich de Nederlandse taal en uitdrukkingen meester te maken. Ze had wat dat betreft eigenlijk al in de jaren 60 de inburgeringscursus ontwikkeld. Gek genoeg nam ze het ouderwetse gebruik in Maassluis om woorden en zinnen korter te maken niet van mijn vader over. Ik heb haar nooit "Teileger" horen zeggen, wat moest doorgaan voor Het Leger des Heils. 'Veel te veel woorden' zei mijn vader dan altijd. Of "De Hoek" waarmee Hoek van Holland werd bedoeld. Nee, zo ingeburgerd wilde ze wijselijk ook weer niet zijn. Ze sprak wat dat betreft op haar manier beschaafd Nederlands maar verraadde alleen de Slavische tongval elke keer weer haar afkomst. Als kind, in een tijd dat er nog maar weinig buitenlanders waren in Nederland, merkte mijn vriendjes wel eens op dat mijn moeder een grappige uitspraak had. Maar was ik elke keer weer verbaasd wat zij daarmee bedoelden. Ik was er mee groot gebracht, ik hoorde het gewoon niet.

De taal leerde zij natuurlijk niet perfect want spreekwoorden waren ook voor haar best wel moeilijk. Zo draaide zij de uitdrukking "in een mum van een tijd" steevast om in "een tijd van een mum". Ook sommige woorden met een dubbele betekenis koppelde zij moeiteloos aan elkaar. 'Pa was een ondeugeniet', zei ze altijd. Dat had een reden. Ik vroeg namelijk ooit een keer aan mijn vader of hij als jonge vent wel eens naar de "dames van plezier" was geweest met zijn vrienden. 'nee, natuurlijk niet' zei hij dan glimlachend. 'De jongens wel, maar ik bleef altijd buiten wachten'. Hij kwam dan niet meer bij van het lachen en met een rood hoofd kon hij er nog net onverstaaanbaar 'echt waar hoor' aan toevoegen. Natuurlijk was hij een ondeugeniet. Ik begreep mij moeder wel, want had dat meerdere keren ervaren. Ooit namen wij mijn ouders mee voor een weekendje naar Paderborn in Duitsland. Ze hadden daar in de 2^e WO verschrikkelijke dingen mee gemaakt, maar ze bleven Duitsland beschouwen als hun favoriete vakantieland. Nooit begrepen. Enfin, mijn vrouw Jeanet, jongste zus Nina en moeder liepen op een dag al wandelend gearmd langs de weg de berg af richting het dorp. Mijn vader was toen al niet erg goed ter been, dus gingen wij met de auto de berg af. Onderweg passeerden wij de dames en remde ik af om heel even stapvoets naast hen te gaan rijden. Tot mijn stomme verbazing leunde mijn vader een beetje uit het geopende raam en sprak de legendarische woorden 'wieviel?'. Als een kwajongen trok hij zijn hoofd weer snel naar binnen en ging weer rechtzitten, alsof hij zojuist bij iemand belletje had getrokken. Hij kwam wederom niet meer bij van het lachen en gaf met een zenuwachtig handgebaar aan weer snel verder te rijden. Hij keek nog achterom alsof hij wilde controleren of ze hem wel hadden herkend. In mijn achteruitkijkspiegel kon ik in de verte nog net de verbaasde meiden met hun hand voor de mond langs de weg zien staan. Ik kon liplezend het woord ondeugeniet herkennen toen mijn moeder glimlachend met een bestraffende wijsvinger ons nakeek.